

Riigikogu juhatus
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 12.11.2024 nr 2-3/15-174, 7-
1.2/24-01762-2/
Meie 26.11.2024 nr 4.2-1/2870-2

**Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele
(KK 174)**

Lugupeetud Vladimir Arhipov

Vastan Teie küsimustele seoses pensionäride ühenduste püsikulude toetuse rahastamisega.

1. Millised ühendused on saanud toetusi pensionäride püsikulude katmiseks ning kui suur on igale organisatsioonile eraldatud rahasumma?

Kuni 2019. aastani toimus vanemaealiste organisatsioonide rahastamine hasartmängumaksu vahenditest hasartmängumaksu nõukogu otsuse alusel nii aastaprojektide (nn tegevustoetus) kui väikeprojektide kaudu (nt konkreetse konverentsi korraldamiseks).

Alates 2020. aastast mindi üle strateegilise partnerluse põhimõtetele, kus Sotsiaalministeerium (SoM) poolt kuulutatakse välja konkurss parteri(te) leidmiseks kindla tegevussuuna elluviimisel, milleks aastatel 2020-2021 (2a) oli mentorlusprogrammi ellu viimine eakate huvikaitse organisatsioonidele ning vanemaealiste poliitika komisjoni töö korraldamine ja koordineerimine. Partneriteks said Kuldne Liiga (eelarve 289 487.-, sh toetus 230 000.-) ja EPÜL (eelarve 219 375.-, sh toetus 175 500.-). Kokku riigipoolne toetus 405 500.- eurot.

Aastatel 2022-2024 (3a) sai konkursi korras vanemaealiste strateegiliseks partneriks Kuldne Liiga, kelle ülesandeks sai koostöös Praxise, EPÜLi ning EAÜlga vanemaealiste esindus- ja huvikaitseorganisatsioonide koostöövõrgustiku loomine ja arendamine ning vanusesõbraliku ühiskonna põhimõtete kujundamine ja juurutamine Eestis. Projekti kogumaksumuseks 733 333.- (sh toetus 659 699,7).

Aastal 2025. on eesmärk jätkata vanemaealiste huvikaitse arendamist strateegilise partnerluse vormis ning selleks, et tagada varasemalt algatatud tegevuste jätkusuutlikkus ja võrgustikule stabiilsed tingimused töö tegemiseks, on seatud tingimus, et toetuse taotlejaks saab olla organisatsioon, mis oli 31.12.2024 seisuga vanemaealiste strateegilise partnerluse võrgustiku liige. Projekti partnerile selliseid piiranguid ei ole. Võrgustikust on kujunenud ministeeriumile tõsiselt võetav partner, kui on vaja kaasa rääkida vanemaealiste inimeste vajaduste ja murekohtadega arvestamisel.

2025-2027 strateegilise partnerluse eelarve on 352 000 eurot.

2. Millistel alustel ja kriteeriumitel on rahastamine jaotatud?

Enne aastat 2019 jaotati organisatsioonidele toetusi (nn katuserahad), mille jaotuse tegid Riigikogu fraktsioonid. Rahandusministeeriumi (RaM) suunas vastavalt rahade eesmärgile summad valdkondliku ministeeriumi eelarvesse. RaM ega SoM toetuse summasid ja saajaid ei määranud.

2019. a. muutus vabaühenduste rahastamise kord ning alates 2020. a. läks ministeerium üle üheaastastelt projektidelt mitmeaastasele strateegilise partnerluse rahastamisele.

Strateegilise partnerluse puhul ei ole tegemist klassikalise tegevustoetusega, mis eraldatakse kindlate näitajate (näiteks liikmete arv) alusel ning kus toetuse saaja ei pea eristama ega esitama toetusest tehtud kulusid, vaid näitama eelnevalt kokku lepitud tulemuste saavutamist. Strateegilise partnerluse projektiga toetatakse kindlaks määratud ajaperioodi jooksul elluviidavaid ühekordseid tegevusi või tegevuste kogumit, millel on kindel tegevusplaan ja eesmärk, samuti strateegilise partneri organisatsioonilist arengut ja tegutsemissuutlikkust. See, milliseid tegevusi konkreetsetl strateegilise partnerluse käigus toetatakse, sõltub rahastust saanud projektide elluvijate seatud prioriteetidest, pädevustest, kompetentsidest ja projekti partnerite vahel tehtud kokkulepetest. Projekti eesmärk peab olema selgelt sõnastatud ja kooskõlas vanemaealiste huvikaitse programmi eesmärkidega Sotsiaal- ja tervisevaldkonna vabaühenduste toetamise määrukses. Kavandatud tegevused peavad aitama kaasa tulemuste saavutamisele, tulemuste mõju kestab, projekti meeskond tugev ning eelarve põhjendatud.

Vabaühenduste rahastamiseks on Sotsiaalministeerium saanud kasutada hasartmängumaksu laekumise vahendeid vastavalt hasartmängumaksu seadusele. 2022. aastast on vabaühenduste rahastamiseks kasutada olev summa fikseeritud riigieelarves ning ei sõltu maksulaekumisest. Olemasolevate vahendite kasutamisel on eesmärk strateegilise partnerluse arendamine erinevates valdkondades, sealhulgas vanemaealiste esindus- ja huvikaitsevõrgustiku toetamine, mis on ministeeriumi üheks prioriteediks.

3. Kas on ühendusi, kes on sel aastal või eelnevatel aastatel toetusest ilma jäänud või saanud vähendatud toetusi? Kui jah, siis mis on nende rahastuse vähenemise põhjused?

Eelmise aasta lõpupoole võeti vastu otsus, et ministeeriumid ei maksa edaspidi huviorganisatsioonidele tegevustoetusi, vaid jätkatakse ainult strateegilise partnerluse korras organisatsioonide rahastamisega. Vastav info on toodud ka SoM kodulehel avaldatud uudislõigus [Sotsiaalministeeriumi kokkuhoiu toob mitmete toetuste maksmise kaasajastamine, kontoripinna kulude ja halduskoormuse vähendamise](#).

Seega ei ole aastast 2024 enam tegevustoetuseid välja makstud.

4. Kas rahastamise jagamisel on kavas teha muudatusi või planeerida uusi meetmeid pensionäride ühenduste püsikulude leevendamiseks?

Praegu puudub selline plaan. Aastatel 2025 – 2027 on planeeritud jätkata vanemaealiste huvikaitse arendamist jätkuvalt strateegilise partnerluse raames, milleks on ette nähtud 352 000 eurot.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Signe Riisalo
sotsiaalkaitseminister

Gerli Baida
Gerli.Baida@sm.ee